

Oponentský posudek na bakalářskou diplomovou práci Martina Kolafy s názvem „Fotbaloví diváci na českém území v letech 1919 - 1925.“

Podtitul práce zní „Jejich chování a projevy násilí při fotbalových zápasech.“ Student si vytkl za cíl sledovat chování diváků na fotbalových zápasech v období 1919 – 1925, tedy v počátcích organizovaného fotbalu v nové československé republice, a na reakci klubů a tehdejších centrálních fotbalových orgánů.

V úvodu přibližuje téma, představuje svůj cíl a předkládá popis situace fotbalu na našem, myšleno českém území. Ze sekundární literatury přebírá zestručněný přehled dějin organizace fotbalu od počátku na konci 19. století do roku 1925. Už zde je velmi stručný, nejde příliš do hloubky, protože např. národnostní situaci odbývá v podstatě jednou větou, a sice že „...ČSFS ...vytvořil ....r. 1922 ČSAF, jež dále zahrnovala německý, maďarský, polský a židovský fotbalový svaz...“ /s. 19 – 20/. A podobně řeší další zajímavé otázky, kterým by bylo možné se v tomto věnovat.

Aniž by se příliš rozptyloval teoretizováním, v kapitole o metodologickém zakotvení přímo popisuje konkrétní problémy, kterým se hodlá věnovat a jejich úskalí a vzápětí se vrhá přímo k popisu vlastního problému.

Jaká vůbec byla tehdejší liga? Nebo byly různé ligy na českém/československém území – podle národností? Projevovaly se např. nějak na poli fotbalu národnostní konflikty, které se v RČS /resp. V její české části, abychom zůstali u studentova teritoriálního vymezení/ vyskytovaly, a to i hodně počátkem 20. let? Co pokusy odtrhnout území s převážně německy mluvícím obyvatelstvem, vytvořit župy? To jsou obecnější otázky, které vytanou čtenáři nad stránkami práce se zajímavým, novým tématem. Bohužel na ně odpovědi na základě vlastního názoru autora příliš čekat nemůže. Jinými slovy chybí kromě jiného – jsme na poli historického modulu - hlubší analýzy celkové politické situace zkoumaného období, která se odrazila i ve sféře fotbalu, již tehdy jednoho z nejpobulárnějšího sportů, majícího vliv na velkou část, zejména mužské populace?

V dalším textu se pak – nutno říci, že po stručném vysvětlení na 2 stranách pod názvem „Naše nejlepší kluby“ /s. 20-1/ – věnuje výhradně předním českým, resp. pouze pražským klubům jako byla a je Slávia, Sparta a Viktoria Žižkov. Na rozboru reportáží z několika dobových sportovních a společenských periodik /není např. blíže vysvětleno, proč jsou zvolena právě zkoumaná periodika. Jaká byla další a proč nebyla vybrána?/ se snaží vystihnout jednak, kdo byli vlastně fanoušci našich fotbalových klubů, nebo byli-li jen diváci. Pokouší se o to jednak vysvětlením jejich chování nebo sociálního backgroundu, jednak letmou sondou-srovnáním se zahraničím /není vysvětleno konkrétně se kterým „zahraničím“ a proč právě s ním a proč ne s jiným/. Dále chce typologizovat konflikty mezi fanoušky/diváky a rozhodčími nebo hráči. Vše na základě rozboru reportáží v dobovém tisku.

Student prokázal, že kompilací umí zpracovat sekundární literaturu, kterou k tématu sehnal, a dále utvořit si vlastní názor na dílčí problémy a popsat a vysvětlit stanoviska dobové publicistiky k tématu, které si zvolil.

Téma práce je velmi zajímavé, nové a skýtá nepřeberné množství možností zpracování.

Většinu z těch, které člověka i oponenta napadnou, student minimálně zmínil. Právě proto, že je tolik možností, jak téma uchopit, vyzněly některé nápady, zpravidla velmi dobré, jen jako náznak či věta a zůstávají ztraceny v záplavě převzatých obecných informací. Mám na mysli např. právě typologizaci fanoušků, srovnání se zahraničím – při čemž je třeba naprosto přesně

vymezit, koho přesně ze zahraničí míní, což u typologizace diváků rovněž chybí – ze kterých zemí jsou uvedené typy? Resp. fanoušky kterých zahraničních klubů má na mysli? Záslužné by bylo i podívat se na počty návštěvníků zápasů /bývalo v denním tisku po zápasech/, z čísel zkusit vyčíst, kolik procent se jich podílelo na výtržnostech.

Protože student zkoumá de facto v případech výtržností kriminální činnost, bylo by možné bádát i v soudních spisech a pokusit se třeba na jediném příkladu ukázat, jak postupovala v těchto případech justice.

Na první pohled zarazí, že k tématu tak barvitěmu jako je fotbal a fotbalové kluby nepřidal student žádné přílohy – byť jen reprodukce z periodik, která zpracovával, fotografie protagonistů, o nichž se zmiňuje /Kád'á etc/. Práce tím dělá dojem, že byla zpracována velmi narychlo a bez rozvážení a hlubšího přemýšlení o výsledku.

Dalším zpestřením, ale i hodnotným doplněním nebo rozšířením bakalářky mohla být reflexe fotbalu – a to i z hlediska zkoumaných konfliktů a chování diváků. Co třeba Karel Poláček a Muži v ofsajdu? Eduard Bass a Klapzubova jedenáctka? Jedná se o beletrii, tedy uměleckou nadsázku a fikci, ale zejména Poláček vychází z reálií doby, o které student pojednává. A filmové zpracování obou děl přináší i řadu autentických záběrů a tedy možnost vidět „diváky v akci“ a zasadit je do objektivního dobového kontextu.

Shrnula bych tedy, že základní nedostatek, který bych práci vytkla, je naprosté podcenění pátrání po pramenech, které by mohly práci prohloubit a přinést nové údaje a nové pohledy na fakta z encyklopedií a reportáže z některých (!) dobových periodik.

Jestlipak diplomant alespoň dotazem zapátral po archiváliích ze studované doby přímo v samotných klubech, tedy především na Spartě a Slávii? Jestlipak se alespoň zeptal v AHMP, když už se zaměřil na pražské české kluby, zda se o nich něco nelze dozvědět v celopražském kontextu?

Vedle toho chybí i v seznamu literatury i práce o historii protagonistů, tedy Slavie, Sparty, Viktorie Žižkov, o dalších klubech ani nemluvě.

Práci bych hodnotila na hranici mezi dvojkou a trojkou.

PhDr. Milada Sekyrková, CSc.